

הבולאי

בסאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

בול מוטבע לכלילים

בול מוטבע זה, לפי ציורם של הגרפיקאים
רוטשילד את ליפמן, יופיע מעתה עד כדלוי
דוארי-ישראל למשלוח בדואר ים ויבשה.
איגרת בת 80 פרוטה, לשימוש בפנים הארץ,
בצבע אפור, שתופיע בקרוב, תהיה הכליד
הראשון שישא את הבול המוטבע.

המחיר 250 פרוטה

מס' 28
מאי 1956

בולים ישראלים

קונה ומוכר בעד כל סכום שבידך

שמעון שוורץ

רח' המלכה שלומציון 15, תל-אביב

שעות-הקבלה 7-4 אחה"צ

פנה בכתב, לת.ד. 4011

ת"א, בצירוף 300 פר' ותקבל גם את המחירון שלי.

בעד 1000 בוליישראל או א"י שונים
תוכל לקבל אלבום נחמד לבולים

„בולים בע"מ

המנהל: י. גוטליב

תל-אביב, רחוב ביאליק 6, ת.ד. 4307

אנו מקבלים תמיד

חומר בולאי למכירות

הפומביות שלנו

נא לפנות אלינו

התיעצות והערכה — חינם.

מחירון-הקניה החדש — יוני 1956 — לבולי ישראל
וארה"ב — הופיע. המחיר 500 פרוטה

קונה אוספים מכל הארצות

משלם מחירים מכסימליים

מ. בירנר

רחוב אלנבי 53 א, — תל-אביב

כל הדוכים מובילות לתחנה המרכזית!

אספני-בולים בכפר, במושבות ובתל-אביב יכולים
להצטייד בבולי-חוק ובולי ישראל במרכז החדש לבולאות

„עתיד הבולאות“

תל-אביב, רח' הגליל 5
תחנה מרכזית טל. 66188

- מבחר גדול ומגוון של קטלוגים ואלבומים
- מתקבלות הזמנות לקראת הופעות עתי-
דות של בולים ושל מעטפות יום ראשון
- הננו מחליפים כל מיני בולים ומציעים:

תמורת 150 בוליישראל משומשים	100 בולי-חוק
300 "	1 אלבום-קלטור
500 "	1 כרטיס מפעל הפיס
750 "	1 עט כדורי „גלובוס“

קונים ומוכרים כל אוסף
של בולי חוק או בולי ישראל

אני קונה אוספים בולים

בודדים טובים מהארצות הבאות:

ישראל, חבל-הסאאר, מונאקו,
צרפת ומושבותיה, איטליה

בהצעות נא לפנות אל

א. רייצר

ת.ד. 4262 תל-אביב

תערוכה בינלאומית בישראל ב-1957

הממשלה אישרה את קיום ה- תערוכה הבינלאומית בחסותה של הפדרציה הבינלאומית לבולאות, שצריכה להתקיים בפסח הבא בישראל, בעת ובעונה אחת עם הקונגרס השנתי של "פיפ", לכבוד תערוכה זו תופיע סדרת בולי-זכרון.

נשיא התאחדות אגודות הבולאים בישראל, ד"ר משה אופיר, היוצא ב- ימים אלה להלסינקי, שם נערכת השנה ועידת "פיפ", יודיע רשמית על נכונות ישראל לקיים בארצה, בשנה הבאה, את שני המאורעות הפילאטריים המרכזיים.

ההחלטה הסופית נתונה עתה בידי קונגרס הפדרציה, ואנו תקווה, כי יאשו סופית את מועמדותה של ישראל.

בקונגרס האחרון, בשטוקהולם, לא הציגה שום מדינה אחרת את מועמדותה לשנת 1957 ונשיא הפדרציה אף קידם בברכה את הצעת הנציג הישראלי.

בישיבות האחרונה מינה הוועד הפועל ועדה, מורכבת מד"ר אופיר, ארדיכל הופמן ומר אוקה, שתטפל בי- הכנות הראשוניות לתערוכה, שמוסד- תיה יורכבו סופית במועד מאוחר יור- תר.

לדאבונו, קצר הזמן העומד לרשותנו לשם הכנת התערוכה והקונגרס. בקושי נותרו לנו עשרה חודשים לארגון שני המפעלים, שיביאו אלינו אורח- חים מחו"ל, הרגילים לתערוכות ולועידות באירופה ובאמריקה, ושיבחנו בי- עין קריטית את צעדינו הראשונים בי- שטח זה. אולם, דווקא משום כך עלינו לעשות את כל המאמצים כדי לעי- מוד במיבחנו. הנהלת התערוכה תיזקק לשיתוף-פעולה מלא מצד כל האגודות בארץ ומצד כל בולאי מאורגן. מפאת התקציב המצומצם, בוודאי יהיה צורך

בכוחות מתנדבים רבים, כדי להפוך את תערוכת הבולים הבינלאומית הראשונה בישראל להישג לאומי-כללי. אנו בטוחים, כי שום בולאי שנידרש לכך לא יסרב להתיצב ולתרום את חלקו למען הצלחת המפעל. כן בטוחים אנו, כי מוסדות הממשלה, שגילו כלפי הצעות ציבור הבולאים בענין זה הבנה הראויה לציון מיוחד, יוסיפו גם להבא לגלות אותה רוח של שיתוף פעולה.

לא נעלים מקוראינו את העובדה, שבלבנו מקננים חששות מסויימים. לי- הכין תערוכה בינלאומית וקונגרס בינלאומי בעשרה חודשים — אין זה, סוף סוף, דבר קל. ביתוד בתנאים הבטחוניים השוררים כיום על גבולות ארצנו, לא כל בעל אוסף יקר מחו"ל יתלהב מיד להצגת אוצריו בישראל. ידוע לנו, כי בדעת-הקהל בי- חו"ל שוררים מושגים מופרזים ביותר על המתרחש במזרח-התיכון, וכל תקד- רית קלה עלולה להרתיע חלק מן המציגים הפוטנציאליים. כאן נדרש, איפוא, מאמץ-הסברה יוצא מן הכלל, כדי לבאר לאורחים שבבואם אנו מעוניינים, כי לא יאונה כל רע, לא להם ולא לאיצרותיהם הבולאיים. גם מבחינה זו עלינו להתפלל לשלום, שאם לא כן — אין סיכוי שיובא ארצה רכוש של מיליונים שצריך לפאר את התערוכה.

כיום נראה לנו, כי נוכח הפופולריות של ישראל בקרב אספני הבולים וכן בקרב הקהל הרחב בעולם, יש סיכויים, כי בעונת הפסח הבא יבואו אלינו רבבות מבקרים, ביחוד מארצות-הברית. אחוז היהודים בקרב 15 מיליון הבולאים בארצות-הברית הוא גבוה מאד, ואחוז האספנים של בולי ישראל גבוה אף הוא. בקרב יהודים כלאי-יהודים.

אולם, כאמור, הרבה מאד תלוי בתעמולה נבונה ויעילה, בכל השפות ובכל הארצות, באירופה, באמריקה ו- אפילו במזרח הרחוק. ותעמולה זו צריכה להתחיל מיד, כי על נסיעה לישראל, בים או באויר, אין מחלטים מהיום למחר. על חברות הספנות והתעופה שלנו יהיה להבטיח הנחות מכסימליות למבקרים בתערוכה בישראל, כדי למשוך מספר תיירים גדול ככל האפשר. הודעות, כרזות, חוזרים וחומרי-פירסום אחר צריכים לצאת לי- לא דיחוי. מוסדות התערוכה ומנהליה צריכים להתמנות בהקדם והתפקידים הארגוניים והמינהליים חייבים להמסר למבצעים באורח דחוף.

אכן, דומה, כי מעולם עוד לא יזמו תערוכה בינלאומית, בד בבד עם ועידה בינלאומית, בנסיבות של דחיפות כזאת. אל נבזבו את הזמן בויכוחים.

חוג אספני בולים 1952 — תל-אביב

מודיע בצער רב ומיגון קודר
על מותו של החבר הדגול

ד"ר
מוכרד שנוק ז"ל

יו"ר האגודה לשעבר

ומביע את רגשי השתתפותו
למשפחה השכולה

● מנורים קבועים שאינם מקבלים את גליונות "הבולאי העברי" חוזר שבוע ימים מיום הופעתם מתבקשים להודיענו על כך ללא-דיחוי. חברים באגודות הבולאיות שמשו- מה אינם מקבלים אותו יואילו לפנות אל ועד-אגודתם.

מחיי האגודות בארץ

התכנית לחודש יוני

- 3.6 — הרצאת מר גוטליב: "קטע" מכתבים קלאסיים" (עם מוצ' גים).
10.6 — ערב-חליפין.
17.6 — הרצאת הח' ברלין: "איסוף לפי נושאים".
24.6 — ערב-חליפין.

נתקבלו כחברים חדשים:

ה"ה מ. פלטי, פ. גבלה, ה. קלפהולץ, אוריאל גרוס.

אוצר בלוס של חכמה ודעת. ואמנם, בקיאות רבה על סין ועל שרות הירדן הקדום ביותר בעולם גילה מר רוזנפלד להפליא.

מחזורי-החליפין

הממונה על מחזורי-החליפין מודיע לחברים, כי הוא עמוס עבודה ומשום כך יתכן, שבזמן הקרוב יהולו עיכור בים קלים בהפצת המחברות. החברים מתבקשים, איפוא, להודיעו בסבלנות.

אגודה תל-אביבית לבולאות

ח. ת. 782 • רחוב פינסקר 49

מפעולות האגודה

ביום 23.4.56 התקיימה הרצאתו של מר שפיצר מהשרות הבולאי, בנוכחות מספר רב של חברים. המרצה מסר על פעולות המנגנון בשרות הבולאי ועמד במיוחד על ביצוע ההזמנות הקבועות בארץ ובחוץ לארץ, ובהמשך דבריו ענה לשאלות, שהביעו לבסוף את שביעתי-רצונם על ההסברים.

ביום 30.4.56 נערכה מסיבת-העם מסירת "תעודת כבוד מס' 1" לחבר מרדכי שני (שניצקי) בנוכחות מספר גדול של חברים ומוזמנים.

ד"ר אופיר העלה על נס את דמותו של מר שני בלוויית קוריוזים מעניינים מימיה הראשונים של האגודה.

בתום המסיבה מסרו היו"ר מר ארי קו והמזכיר וחברי הוועד את תעודת הכבוד למר שני, המזכה אותו ליהנות מכל זכויות האגודה ללא כל תגמול.

ביום 7.5.56 שמעו החברים את המ"שך דבריו של החבר סגל, שהרצאתו על בולי המנדט עוררה שיחה חפ-

שית מעניינת על אותו נושא. המרצה השיב, הוסיף והסביר.

ביום 4.6.56 התקיים הרצאתו של הח' גדל על בולי מנדט עם הדגמות והדרכה מקצועית על איסוף בולי מנדט — ללא מאמץ כספי.

כן יתקיימו בזמן הקרוב הרצאה נוספת באחד הערבים, וגם ערב שאלות ותשובות, אשר עליהן תבוא הודעה מיוחדת.

"פנצ'ר" מעניין קרה לדואר ל"גבי חותמת-הזכרון להעלאת עצי מותו של נחום סוקולוב ז"ל: וזו חותמת הוטבעה, אמנם, ב"24.4.56 כדואר ירושלים, אבל הארון הגיע באיחור של ימים מספר..."

מכירה פומבית

ב"6.19 תתקיים מכירה פומבית של בולי ישראל וח"ל, במס' עת קרימו לובסקי, רח' ב'יהודה 6. ההתחלה ב-

8 בערב. אורחים רצויים.

המעוניינים לראות את החומר יוכלו לבקר במרעזון בעדבי הפגשה, בי שבועיים הקודמים למכירה.

* כבוד בינלאומי גדול לאספן הוא צירוף שמו ל"מגילת הבולאים המצויינים" של האגודה הפילאטלית ב"בריטניה. השנה, בתערוכת "סטמפס" הונצחו במגילה ארבעה שמות גוספס: ה"ה קרטרית ואיירלנד, שני בריטים שהצטיינו בפעולות ארגוניות: מר מריו דיאנה (הבולאי האיטלקי הדגול) ומרת דני דייל, בתו של האספן האמריקאי המפורסם אלפרד ליכטנשטיין.

בצער רב הגנו מודיעים על פטירת חברנו היקר

אברהם נוימן ז"ל

ומביעים את תנחומינו למשפחה השכולה
אגודת-הבולאים, חיפה

מפעולות האגודה

בערב משעשע ביותר זיכה אותנו ב"8 באפריל חברנו אולמן, בהרצאתו על "דרכים ודרכי-תעוהים של הבור לא", אכן, רצוי היה לשמוע יותר הרצאות מסוג זה, כי מי מאתנו אינו מעוניין לדעת כיצד הגיעו חבריו לאוספיהם? המרצה הצטיין בחוש-הומור ובקורת עד שמאזינו כמעט התפקעו מצחוק — ומשמחה לאיד, שהרי כל אחד ואחד מאתנו זוכר את ה"רבי געלד" שהיה עליו לשלם בצעדיו הראשונים בבולאות...

רושם רב עשתה גם הרצאתו של חברנו רוזנפלד על ה"הובי" המיוחד שלו — סין. שוב נתברר, כי אצל אספן המתייחד לשטח מסוים מצטבר

בולי פורמוזה שימשו ככרטיסי-רכבת

כרטיסי-רכבת!

לפני הכיבוש היפאני ב־1895 פרצה מרידה בקרב הסינים והוקמה "ריפוב" ליקת הדגל השחור", שהתקיימה חמשה חדשים בלבד, אבל הספיקה להוציא שלוש סידרות של בולים ועליהם סמל של מפלצת, ספק דרקון, ספק גמר. בולי לים מבוקשים מאד ע"י האספנים.

היפאנים לא הוציאו בולים מיוחדים בשביל פורמוזה ומי שמחזיק בולים בתולדות הדואר של פורמוזה בחמשים השנה של השלטון היפאני, חייב להתאמץ ולחפש על גבי בולים יפאניים חותמות עם שמות של משרדי הדואר בפורמוזה.

שודדים קושינגה

הבולים היפאניים — הוחרמו

רק ב־1945 נזכרו היפאנים להדפיס שלשה בולים (בלתי מגוקבים) לשימוש בפורמוזה, אבל לא הספיקו להוציאם. השלטונות הסינים החרימו את הבולים הללו והרכיבו עליהם הדפס-רכב. בולים אלה הפכו, איפוא, לסידרה הראשונה של פורמוזה המשותחרת.

ככל שהתבסס באי שלטונו של צ'אנג קיי-שק התרבו ההוצאות הבולאיות של שלטונות סין הלאומית. ב־1950 יצאה סידרה רבת-ערכים עם תמונתו של אותו שודדים קושינגה, שהפך לגיבור וקדוש ושולזכו הוקשו כארבעים בתי תפילה באי.

הכוחות הצבאיים של סין הלאומית

(סוף בעמוד 13)

שנה, אכן, זהו אולי סימן טוב לציאנג קיי-שק, שהפך את פורמוזה למעונו ה־אחרון, לאחר שגורש מיבשת-סין. ברב, בשנת 1683 נחתו הפולשים בחופי פורמוזה, שנשארה חלק מן הקיסרות הסינית עד 1895. פרט מעניין הוא, שה־כובשים אשר באו בזו אחר זה לא הצליחו מעולם, "לתרבת" את הילידים הפראים או להפריע את סדר-חיהם.

אחרי התבוסה הסינית ב־1895 עברה פורמוזה לידי היפאנים למשך חמשים שנה. ועדת "שלושת הגדולים" בקהיר ב־1945 החליטה, כי האי גשוד מסין ויש להחזירו אחרי הנצחון. אכן, הצרה היא, שאז לא הביאו בחשבון, כי תקומה נה שתי ממשלות סיניות...

שטחה של פורמוזה הוא כ־13,000 מילין מרובעים. האקלים נעים, אולם סכנת טיפונים ורעידות-אדמה רובצת על האי תמיד. פורמוזה עשירה למדי באוצרות טבעיים, יערות וגידולים חקלאיים.

חצי בול ל"מוכרת"

ועתה, לאחר אקדמה גיאוגרפית-היסטורית זו — נענין בבולי האי. ובכן — אין זו מלאכה פשוטה כלל. יש בולים רבים של פורמוזה, שאינם רשומים בשום קטלוג. מה שברור הוא, כי הבולים הראשונים הופיעו ב־1886 בשני סוגים: סידרה אחת לשימוש הקהל וסידרה שניה לשימוש משרדי הממשלה. הבולים פרי מיטיביים מאוד, כאילו הודפסו מגלופות עץ, ופקידי-הדואר היו קורעים את הבולים לשניים: חצי אחד היו מדביקים על המכתב ואילו החצי השני גשמו בדואר ל"ספירת המחזור"...

בשנת 1888 הוזמנו בולים יפים אצל חברת "ברדבורי את וילקינסון" בלונדון ועליהם ציור של הדרקון (הסמל הסיני) וסוס דוהר. אפס, הבולים לא גשמו חן בעיני השלטונות הסינים, שלא השתמשו בהם לצרכי הדואר, כי אם... בתורת

בולאי המדפדף באקראי בקטלוג עלול להגיע למסקנה, שפורמוזה הינה "שטח" חדגוני למדי, שאת בוליו אפשר לרכו בדפים ספורים של האלבום. אולם, למעשה זהו אי מעניין עד למאוד למי שמתעמק בתולדות הדואר ואינו מצטמצם לאיסוף בולים בלבד.

התותחים מדברים

ראשית כל, נשאלת, כמובן, השאלה: למי, בעצם, שייכת פורמוזה? לשאלה זו חשיבות-משנה שעה שהסינים משני המחנות משמיעים את תביעותיהם באמר צעות התותחים. אכן, אלה ואלה נוסף להם גם האמריקנים והיפאנים, שישלו

בולי פורמוזה הראשונים

באי עד סוף המלחמה העולמית השניה, אינם אלא כובשים זמניים. כי לפי הצדק ההיסטורי מגיע האי לילידיו המקוריים, לשבטים פרימיטיביים מבני הגזע המלאי שמספר נפשותיהם מגיע כיום ל־150 אלף. הללו הם חקלאים וציידים חרוצים — ואגב, לפני שנים מעטות בלבד חדלו מן התענוג הברברי של אי סוף גולגולות-אדם...

הסינים החלו מתישבים באי במאה ה־15 ואחריהם באו ספרדים, פורטוגזים (שנתנו לאי את השם שפירושו "היפה") והולנדים.

מקלט למגורשים

כשפלו שבטי המנצ'ו לסיין, ברח לפורמוזה קושינגה, שודדים סיני מפורסם, נאמן לשושלת-מינג ושם הקים את שלטונו, אשר התקיים במשך 22

משולשים

בולים

א. גולד

מאת

אור. אסתוניה היתה הראשונה — ב־1920 — בהוציאה משולש בשלושה צבעים לבזיל מכתבים בדואר-אור מ־טאלין להלסינסקי. בעקבותיו באה ב־שנת 1924, סריה של חמשה בולים ועליהם מטוסים מדגמים שונים בתוך מסגרת צבעונית ועל נייר דק. אין לשער שהשתמשו ברבים מבולים אלה למטרות פוסטאליות, אף כי חלקם שימשו למשלוח מכתבים באמצעות „טאלין אאירונאוט“, חברת תעופה, ש־פעלה בין גרמניה, לטביה ואסתוניה. בורם, הבולים עצמם מענינים, כי אפי־שר לזהות בהם על נקלה את דגמי האוירונים. הבול בן 20 מרק מראה „יונקס פ-13“, בעור שאותו מטוס עם מגלשים במקום אופנים מופיע על הדרג בן 45 מרק.

בוליהאור הראשונים של לטביה הופיעו ב־1922 והיה בהם משום חי־דוש, כי הם היו בצורת משולש הפוך, שבסיסו למעלה. היו אלה בולים פרי־מיטיביים למדי והם מתארים מטוס משונה מאד בטיסתו. בוליהאור, בעלי אותה צורה, שהופיעו בלטביה ב־1932 היו משובחים יותר ומראים

נשר על רקע השמש העולה.

בול דוארהאור של איסלנד משנת 1930 אף הוא משולש הפוך ומראה גץ איסלנדי, שהוא סמל לאומי, המופיע גם על שטרות־כסף ובשלטי משרדיהדואר באי.

ליטא הוציאה משולשים שונים. ה־

מיום שהופיעו המשולשים המפורסמים של כף התקוה הטובה, ב־1853, השפיעו בולים בעלי צורה אופיינית זו השפעתיקסמים על אספנים, גדולים כקטנים. ארצות שונות חיקו דוגמה זו ואימוץ של משולשים עשוי ליהפך ל„הובי“ צדדי מעניין ואמילו נהדר, כשהבולים מורכקים כחלכה כאלבום.

מתקבל על הדעת...

קלדוניה החדשה הוציאה משולש ב־1867 ואחר־כך „נחו“ יצרני המשו־לשים עד 1893. כשהופיעו שני הבו־לים של אובוק, שבנקבותיהם באה, ב־1894, ההוצאה הדרגונית היפה של סומאלי ועליה רוכבי־גמלים. כל אלה היו שוו־יצלעות, אבל הגדלים היו שונים וככל שהדרג היה גבוה יותר, כן היה הפורמט גדול יותר.

באותה שנה הוציאה גם ג־בוטי סד־רה ארוכה, שאחד מבוליה היה משו־לש ועליו ציור של ספינת־תותחים צרפתית ולוחם סומאלי. באותו זמן בקירוב הוציאה גם ליבריה את המ־שולש הראשון שלה, בן 5 סנט, שחור ואדום. משולש ליברי נוסף יצא ב־1909 וכנראה שיוצרו שאב השראה מכף התקוה הטובה. ציור מקורי יותר — „עץ הנוסע“ הופיע על משולש ליברי משנת 1918.

בהמשך האיסוף יתברר לאספן, כי רוב המשולשים, מלבד הקלא־סיים, הופיעו למטרה מיוחדת כ־שהי ואפשר יהיה לסדר את האוסף על פי עקרונ זה.

כך, למשל, מתחוויר לנו עד מהרה, כי משולשים רבים נועדו לדואר־

כמובן, לכף־התקוה הטובה זכות הדף הראשון באלבום — אם יעלה ב־ידו של האספן לרכוש אחד מבולים יקרים אלה. אלא שקשה לשער, כי לאספן ממוצע תהיה הזדמנות חד־פעמית כזאת כמו שהיתה למייסד של חברת סטנלי גיבונס, סוחר־הבולים הראשונים בעולם, שאלין נכנסו, ביום בהיר אחד, שני מלחים שבאו מדרום־אפריקה ומכרו לו שק מלא משולשים כאלה בחמש ליש״ט! סטנלי גיבונס מכר את המשולשים בנול, אבל כיום שווים עד 20 ליש״ט כ־א מן הרגילים ועד 225 ליש״ט היקרים יותר. טעויות הצבעים, שאותן מכר בארבעה שילינגים כ־א שוות כיום 1300 ליש״ט ה־בול!

אולם, לא נרבה בדברים על בולים מפורסמים אלה, שתולדותיהם אף תור־ארו ב„הבולאי העברי“ לפני שנתיים. בשנת 1857 הוציאה גירפאונדלנד משולש בן 3 פנס עם ציור של סמלי בריטניה. השלישית בתור היתה קר־לומביה, שהוציאה משולש שווה־צל־עות קטן ב־1863 וייצור יחיד במינו, שכל צלעותיו בלתי־שוות. בשנת 1869, אכן, זה האחרון וודאי גרם לא־מעט כאב־ראש לצייר, שביקש להכין ציור

ראשון, בשנת 1922, נועד לציין את ייסוד הדואר האירי. התאריך שהודפס על הבולים הוא 25 ביוני 1921, אך מכיוון שהבולים לא יצאו באותו יום, טושטש התאריך בשחור. מקץ עשר שנים הופיעה בליטא סידרה של שמונה משולשים ועליהם ציורי נוף ומפת המדינה. בדצמבר אותה שנה, 1932, הופיעו עוד שמונה בולים למלאות 15 שנה לעצמאות ליטא. מבחינה היסטורית יש בבולים אלה ענין רב, כי הם מתארים את דברי ימי המדינה הקטנה הזאת. שידעה גם ימי גדולה. הבולים בני 5 ו-10 סנט מראים את הדוכס מינדאוגס בנצחונו על אבירי המיסדר הטיבטוני ליד סאלה. הבולים בני 15 ו-20 סנט מראים את הכתרת הדוכס עטור-הנצחון כמלך-ליטא בשנת 1253. מאורעות בחיי הדוכס הגדול גדמינס, במאה ה-14, מתוארים על הדרגים בני 40 ו-60 סנט ו-1 לט. בעוד שהבול בן 2 לט מראה את הדוכס אלגירדס. בנו של גדמינס, בשערי מוסקבה בשנת 1368.

סידרה נוספת של משולשים הוצאה בליטא ב-1933 לכבוד הנסיך קסטטיס ומקץ ארבעה חדשים בלבד הופיעו בליטא ארבעה בולי דואר-אירי למטרות סעד לילדים. על בולים אלה מופיעות תמונות במדליונים. הבולים בני 5 ו-10 סנט מראים את מיירונים או יונה מאציליס, כומר ומשורר. שני הערכים הבאים מראים לנו את דיוקנו של ווייזגנסט, אף הוא כומר, אבל מפורסם בעיקר, כסופר ועורך העתון "ווילטיס". קודירקה, גיבור היתנועה הלאומית הליטאית, מופיע על הבולים בני 40 ו-60 סנט. בעוד שהערכים העליונים מוקדשים לסופרת ומשוררת הפופולרית יוליה שימייטה. ליבריה הוציאה, כמובן, גם משולשים לדואר-אירי. ב-1936 הופיעו ששה משולשים, לכבוד שרות דואר-האוויר הראשון. הבולים הם במסגרות שחר

רות מסביב למטוס "פורד" בן שלושה מנועים. ב-1938 הופיעה סידרה שש-נים מערכיה משולשים.

הולנד הוציאה ב-1933 משולש ל"טיסות מיוחדות" (בול דומה הוצא גם בשביל הודו ההולנדית) וב-1936 הוציאה שני בולים יפים לכבוד האקדמיה באוטרכט, שנוסדה ב-1636.

פאראגואי כיבדה את ספינת-האוויר "גרף צפלין" במשולשים ערוכים בצמדות, בסיס אל בסיס, בגליונות של חמשים. הם נושאים תמונה של ה"צפלין" ואת התאריך 1932. בשנת 1935 הוציאה אותה ארץ עוד שלושה משולשים, כולם בני 17 פ, אולם שונים בצבעיהם. הם מראים מטוס קטן על פני שתילטבק גדול ונועדה בלי ספק, לפרסם בעולם את הטבק המקומי.

.....ואם תתחיל לאסוף משולשים, עליך לקנות, כמובן, זכוכית-מגדלת כזאת!

המשולשים של מוזאמביק מעניינים מכיון שעליהם מופיע מטוס של "אימפריאל איירווייז", מדגם "אטלנטה", מסומן "ג-אבפר", שהתרסק ליד קיסומה בנובמבר 1935, זמן קצר אחרי הופעת הבול לט.

הריפובליקה הדומיניקנית הוציאה משולש הפוך, ב-1939, ועליו מטוס מעל לזוג כנפיים. זהו ציור רבירושם, בשני צבעים.

ארצות שונות כיבדו תערוכות-בולים במשולשי-זכרון. ב-1931 נערכה התע

רוכה הראשונה בפירו ולכבודה הופיעו עו ארבעה בולים ועליהם גשר-האבן העתיק בעיר לימה. ברם הללו היו בולים עלובים מאד, שאין להשוותם לסידרה המשובחת שיצאה לכבוד התערוכה בקוסטה-ריקה ב-1932. אותה מדינה גם הוציאה משולש נאה המראה את דג אטון, לכבוד התערוכה הלאומית בסן-חוסה ב-1937. אקואדור הוציאה ב-1936 ארבעה משולשים מיוחדים, לכבוד התערוכה הבינלאומית בקיסו, ובולים אלה מצטיינים בסידור הגרפי המשובח של הכתובות משני צדי המשולש.

משולשים ל"דמירדואר" הופיעו בליבריה ובניאסאה. זו האחרונה הוציאה בולים ציוריים יפים ועליהם זיורי פות, זברות, ספינות וכן דיוקנו של וואסקו דה-גאמה. ליבריה הוציאה אף היא, "דמירדואר" משולש ועליו ציור של נחש ארסי. אוסטרליה ופינמה הוציאו בולים משולשים הפוכים למשי לוח עתונים. גואטמלה משתמשת במשולשים שוויוצעות לדואר רשמי, וכך נהגו גם נסיכויות הודיות. צ'כוסלובקיה משתמשת במשולש ל"תשלום אגרה המבטיחה מסירה אישית למוען (1937, 1940, 1946) ואילו אי-רוגואי הוציאה משולשים הפוכים ל"ביל חבילות בלבד. אותה מדינה גם הוציאה ששה משולשים לכבוד ועידה הפאן-אמריקאית שהתכנסה במונטווידאו ב-1933. העוף המזרח הנראה על בולים אלה הוא אלבטרוס על פני מפת-המדינה.

משולשים שונים הוצאו לציון יובל לות. ב-1908, למשל, כשאקאדור חגיגה את יובל-הכסף של מסילת-הברזל בין קיסו לגויאקיל הוצאה סידרה בת שבעה ערכים, מהם ארבעה משולשים. הבול בן 5 סנט מסידרה זו מראה את הגנרל אלפרה הנשיא שנרצח במהור מות. ציר-הקונגרס ודיפלומט היה אבלרדו מונקאיו, הנראה על הבול

...ושולש על בול

זבת ומרגרט. גם מוזאמביק ורוסיה הוציאו בוליסעוד משולשים, אבל אין בציריהם ענין מיוחד.

מונאקו, שהוציאה משולשים לכבוד רובלט ב-1946 ולכבוד השנה הקדושה ב-1951, המציאה גם צורה חדשה של משולש שאינו משולש כי אם משהו עם זווית עליונה קצוצה... (דול וורן וריינייה הקדוש, 1955).

מדיננות זו מתחרה בשנים האחרונות עם סך-מרינו ועם הונגריה בהוצאת משולשים בכל שני וחמישי...

קצר — ומעניין

✱ לכבוד "יפז", תערוכת הבולים הבינלאומית בוגרב, הוציא הדואר היוגוסלבי צמד-זכרון, הכוללת ארבעה בולים בני 15 דינר, שנמכרה ב-75 דינר, בתערוכה בלבד. מדפסת זו הודפסו 60,000 טפסים.

✱ ירידה גדולה במחירי הבולים של סוריה והלבנון אפיינית למהדורה המתוקנת החדשה של קטלוג "סגב ריה" שהופיעה זה עתה.

מחיר הספר, המוקדש לבולי דואר-אוויר בלבד, — שבעה דולרים.

✱ התערוכה הבינלאומית בשטוקהולם הכניסה, לפי סיכום שנתפרסם עתה, ריווח נקי של רבע מיליון כתרם שבדיים, שיוקדש כולו למטרות פילאטליות.

✱ עדות נוספת לפופולריות של בולי ישראל בחו"ל היא העובדה, כי הקטלוג החדש של ארקולה גלוריה, שהוציא פיע לא-מכבר במילאנו, מונה רק את הבולים של איטליה, אירופה ו... ישראל!

✱ בסקוטלנד הופיע ירחון בולאי חדש, מוקדש לאיסוף לפי נושאים בלבד. המעוניינים יוכלו לפנות אל: Thematic Review, Mr. M. Hodson, 29, View Forth, Edinburgh, Scotland, U.K.

שבעולם לא רק בולים משושים כי אם גם... משולשים על בולים, ואם היה צורך נוסף בהרחבת ערכה החינוכי של הבולאות, הנה באה יוון והגישה למפגרים ב"הנדסה את התאורמה של פי-תאגורם על בול חדש.

הבול מראה את צדקת הנחתו של החכם היווני הקדום, דהיינו: כי משולש בעל זוויות ישרות שווה ה' מרובע ביתר לסכום המרובעים ב' הצלעות הנותרות.

הפילוסוף שקבע זאת — נולד לפני 2500 שנה. אגא, מנו את מספר ה' מרובעים הקטנים שבתוך המרובעים הגדולים — ותיוכחו שהוא צדק: 25 מרובעים קטנים במרובע הגדול שלמטה = 25 מרובעים קטנים בשני המרובעים שלמעלה. הבול הוצא, ביחד עם שני אחרים, למלאת 2500 שנה לייסוד בית-המד' רש הפילוסופי הראשון ע"י פיתאגורס באי סאמוס.

בתקופה מאוחרת יותר הופיעו משושים בדרום-אפריקה ובניו-זילנד. ה' דרום-אפריקאים הם העתקים דומים מאוד למשולשים של כף התקוה הטובה. הם הוצאו בלי ניקוב ובדרג של ארבעה פנס בלבד, כשהכתובות באנגלית ובאפריקנית מודפסות בגליונות נפרדים. "בולי-הבריאות" של ניו-זילנד משנת 1943 מראים את הנסיכות אליזבת

בן 10 סנט. בונה המסילה, ארצ'ר הרמן, נראה על הבול בן 20 סנט. בעוד שמהנדס-הרכבת, ג'יימס סיוורייט, מופיע על הבול בן 50 סנט.

בשנת 1931 הוציאה בוליביה שני משולשים למלאות שנה אחת למהפכה. אלה הם בולים מכוערים מאד, המראים שתי ידיים מניפות חרבות.

שלושה מבולי-הזכרון שיצאו ב-1930 בספרד, לכבוד קולומבוס, הם משושים מודפסים כהלכה ועליהם ציורים של "סנטה מריה", ו"פינטה" ו"ניניה", האניות של מגלה-אמריקה. כבר הוזכרנו את שני משולשי-הזכרון של הר' לנד, שאחד מהם מראה את האלה פלס אתניה, שנולדה ממותו של אביה, צאוס, והיתה מחוננת באון ובחכמה איך-קץ. הבול השני מראה את דיוקנו של גיסברט ווציוס, מייסד המיכללה.

ה' "New Look" של מונאקו...

ברפובליקה הדומיניקנית הופיעו ב-1935 ארבעה משולשים לכבוד הסכם תיחום-הגבול עם האיטי. ארבעתם מראים את פרצופו של הגנרל טרור-חיליה, שליט-המדינה. אותה ארץ כללה משולש אחד בסידרת-בולים ארוכה שיצאה למען קרן הספריה והגנון הלאומיים. הבול הגדול, בן 20 סנט, מראה את תכנית-הבנין, גם ליבריה, מוגוליה, טגורטובה וחברת-מוזאמביק כללו משולשים בסדרות רגילות.

● **בוליספורט ו"יו.פיו."** ארסוף יוסף רוט, נוה-האחיעזר ג' 15, בני ברק, ומעונין בקשרי-חליפין.

מכתבים למערכת

באילו תנאים מותר לאספן בציכוסלור בקיה להתחלף עם חו"ל? ידידיה אליב, ת"א

תשובות המערכת:

המיניסטריון לסחר חוץ בפראג הו" ציא ב"ל לספטמבר 1955 מספר חקנוז לגבי החלפת בולים עם חו"ל, שעודן שרירות וקיימות, עד כמה שידוע לנו, ושניתן לסכמן בארבעת הסעיפים הבאים:

(1) מחיר הבולים הציכיים המיועדים להחלפה עם אספן בחו"ל אסור שיעלו על 300 כתרס צ'כיים במשך השנה (1956):

(2) מחיר הבולים הציכיים המיועדים להחלפה נקבע על פי הקטלוגים ה" צ'כיים, "פופיס", לגבי הבולים הבאים מחו"ל קובעים הקטלוגים הבאים, לפי השער דלהן:

"איור" — פרנק צרפתי — 0,02 כתרס; "צומשטיין" — 1 פרנק שוויי צרי — 2 כתרס; "ליפסיה" — 1 מרק — 2 כתרס.

(3) האספנים הציכיים רשאים לשלוח, מהבולים הציכוסלובקיים, רק את אלה שיצאו לפני המלחמה העולמית ואחר ריה, בוליהיבוש (בוהמיהמורביה, טלובקיה ה"עצמאית" וכו') פסולים למשלוח.

מותר לאספן הציכיי לקבל כל בול מחו"ל פרט לאלה שיש עליהם מוט" בים פאשיסטיים, כלומר, בולי גרמניה 45—1933, מספר בולים אימלקיים וכו'.

(4) החלפות יש לבצע באמצעות מרכז ההחלפות בפראג, שירשום כל החלפה. פרטים נוספים יוכל האספן הציכיי למסור ללא כל היסוס. הנסיון המעשי הוכיח, כי למעשה חלה הות" רופפות מסויימת ואין מחמירים לגבי החלפות בקנהמידה אישי ומצומצם.

● קבלתי מכתב מספרד. על המעטפה היו בולים גדולים ומיוחדים אשר כל פקיד בדואר ובצנזורה יודע כי היא מיועדת לאספן.

המעטפה הנ"ל נפתחה ע"י הצנזור בחיפה לרוח בה ונסגרה בתורידבק (ת. 1027).

נסיתי להוריד את תורידבק הנ"ל בעזרת אדים כרגיל אך, לצערי, הלך של אחד הבולים נשאר דבוק לתו, ומשמעות הדבר הוא בול מקולקל וכתוצאה גם המעטפה כולה.

פניתי בתלונה לצנזור המקומי בחיפה (רח' העצמאות 23) ושאלתי מדוע לא יפתחו פקידיו את המעטפה לארכה במקרה ויש בולים בשני קצות המעטפה לרוחב, והצנזור ענה בצורה פסקנית: "בהתאם להוראות שבידי פותחים את המעטפה רק לרוחב כי אורך תורידבק מספיק רק לרוחב, ואין לסטות מנוהג זה!"

פניתי בשאלה אל הצנזור הראשי: אם ההוראה הנ"ל (באם קיימת כפקוד דה) הגנה הלכה למשה מסיני ואין לשנותה גם אם היא גורמת להשחתת בולים (ולאספני מעטפות כל המעטפה) כבמקרה הנידון, ואם אין תקציב לתו דבק ארוכים יותר, האם א"א להורות לפתוח פתח במעטפה לאורכה בגודל תורידבק הקיים?

אהרן טריל, רח'הלל 55, חיפה

● הנני מעוניין להתחלף עם אספנים בציכוסלובקיה, אולם אינני יודע למה אוכל לצפות מה"פרטנר" שלי, ואודה ואתוודה, אני מהסס במקצת לפנות אליו בשאלה גלויה, שמא יעלב או שמא תגרום לו הצנזורה "צרות..." התוכלו, איפוא, לומר לי בדיוק במה

● ...לא אוכל להסכים לפרסום שעתון רציני כ"הבולאי העברי" עשה לבולאות התימטית בגליון האחרון. עלי לציין, כי בולאות אמיתית איננה ריכוז מכסימאלי של חיות או פרחים, כי אם התרונות בהבדלים ובהבדלי ההבדלים של בולים קלאסיים. ד"ר שמעון גרוס, ת"א

● ...עלינו לשחרר את הבולאות מכבלי המטריאליזם. האין האספנים התימטיים מבינים, כי המתעניין בבו" לים עצמם לומד יותר מאשר האספן המפנה התעניינות שטחית בלבד אל המוטבי?

שלמה בן-פורת, רמת-גן

● ...אני מוכן להודות, שאיסוף נושאים עשוי לקרב אדישים לבולאות. אין צורך בבקאות רבה כדי ליהפך לאספן תימטי, אך נשאלת השאלה: האם זו בולאות? הרי אותה תוצאה עצמה אפשר להשיג באיסוף גליונות נוף, תצלומים וכו'.

אברהם קליכנוב, ירושלים

● ...האספן לפי נושאים בז לכל מה שמעניין את הבולאי האמיתי — תה" ליהדפסה, צבעים, ניר וסימנימים, ניקוב, ועוד. זה, אולי, מעניין, אך לא פילאטלי.

● ...כל הכבוד לאספנים הקלאסיים, אבל, מה יעשה, באמת, מי שאין לו אפשרות ולא כסף להתמסר לבולים עתיקים? כשאתה יודע מראש, כי אין לך שום סיכוי להשלים אוסף של מדינה מסויימת — כלום לא מוטב באמת, להקדיש את המרץ לאוסף תימטי נאה שהוא תמיד מסכת מוש" למת בפני עצמה, ויהיה מספר הבור לים שברשותך אשר יהיה?

גבריאל בינדר, לוד

פרסום ותעמולה בבולים

מאת ל. ג. קלרק

רוב הממשלות עמדו מזמן על ערך התעמולה של בולים וחרמות ומשתמשים בבולים ובחותמות סיסמה כדי להסב תשומת-לב למאור

כל פנים ידוע, כי נסיון מעניין זה נפסק כעבור שנה, למרות שהחווה עם החברה נחתם לארבע שנים. כיום, כמובן, מבוקשים בולים אלה (ניר-זילנד 97-1882) מאד-מאד ע"י האספנים...

בניר-זילנד לא נעשו שום נסיונות נוספים לנצל בולים לפרסום עד שנת 1925, כשמודעות מסחריות הופיעו ב"שולי דפיקונטרסים. אין ספק, שב-1925 בא הרעיון מברזיל: ב-1922, כשהתעריף לפנים הארץ הורד שם

רעות ולמוצרים. העובדה שבולים חודרים לכל מקום, אפילו אל מעבר ל"מסד-הברזל", הופכות אותם לאמצעי אידיאלי לפירסום; ואין זה מפתיע, שגם חברות פרטיות הבינו, כי בדרך זו אפשר למשוך את העין. מה שמפתיע באמת, הוא שממשלות כה מעטות ניסו עד כה להפיק הכנסה מאמצעי זה.

נראה, כי חברות הסכון האנגלית "פירס" היתה הראשונה ש"נפלה על המציאה" לנצל בולים לפרסום. בשנת 1881 הדפיסה חברה זו על הגב של בולים בריטיים (וויקטוריה, 1 פני, סגול) כתובת-פרסום. שום תגובה רשמית לא באה ומצויים בולים כאלה אפילו משנת 1887. הדואר הבריטי לא חשש, כנראה, שההדפס ירעיל את המלקקים. אליבא דאמת, הדואר עצמו חטא בצורה כזאת, כי היה מרכיב על הצד האחורי של בולים, מעל ומתחת לדבק, שמות של חברות שהיו רוכות בולים בכמויות גדולות. אולם, המטרה היתה לזהות את הבולים במקרה של גניבה, ולא לעשות פרסומת מסחרית.

בשנת 1893 נתנו שלטונות ניר-זילנד רשות לחברת טרוברידג', מילר את רייד, מוולינגטון, למכור, שטח על הצד האחורי של בולים שבמחזור, במחיר 800 ליש"ט לשנה. הופיעו 240 מודעות שונות בגיליון והשתמשו בצבעים שונים, כגון חום, אדום, כחול, שחור, ירוק וסגול. בראשונה הדפיסו את הכתובות על הדבק, אולם לאחר מכן הדפיסו מתחת לדבק. לא ידוע בדיוק מתי החל הקהל להזמין ולסרב לקרוא מודעות על בולים. על

בשבה השבליים

"דואר ישראל עשה צעד מוצלח מאד, כשהחליט על השבליים, כי חללו כבשו עד תהרה את לב האספנים. בולאים רבים, שכבר השלימו את ה"אוסף של בוליישראל, החלו אוספים מחדש את הבולים עם שבליים. בתי שובה לשאלה אם הבולים עם שבליים יקרים יותר, הרינו להודיע, כי ב"ממוצע יש להוסיף 50% בעד השבליים".

(ד"ר זמלרדינסקי, קובורג, גרמניה).

ל-11 פנס, הופיעו קונטרסים עם בולים בדרג זה. כדי שהקונטרס לא יעלה יותר משני שילינג, הוקצה, ב"דף אחד, מקום לפרסום מודפס, במקום שני בולים. המקום נמכר ב"חיתר לחברת סוחריהבולים, "המר, רוק ושות'", שהבינו, כי קונטרסים אלה יהיו מבוקשים עלידי אספנים. במועד מאוחר יותר הדפיסה החברה את ה"פרסום שלה בצורת "צמדים הפוכים". המודעות על השובלים הופיעו גם לאחר שהוחלף הסימן המימי של בולי אנגליה. בשנת 1929 הופיעו לזמן קצר קונטרסים עם שובלייפרסום מחוץ

ברים לבוליהזכרון הבריטיים לכבוד ועידת איגוד הדואר העולמי. כל המודעות הללו הודפסו בשחור, עד שבשנת 1931 באה חברת מק-קינגלי לספוגיגומי והדפיסה את מודעותיה הבולאיות בירוק. ברם, היה זה יוצא מהכלל ובהוצאות המאוחרות יותר חזרה החברה לשחור.

כשהופיעה ההוצאה הראשונה של בולי ג'ורג' החמישי בפרטוגרבורה, נעשה נסיון להדפיס את השובלים בצבע הבולים עצמם, אבל אחרי ש-הופיעו כמה מהדורות של קונטרסים, חזרו והדפיסו את המודעות בשחור. הדפסת מודעות למילוי שטח בקוני-טרסים נמשכה גם בהוצאות אדוארד ה-8 וג'ורג' ה-6. אולם, משהועלו תעריפי-הדואר בימי המלחמה, הוצאו קוני-טרסים אחרים, בעלי בולים בני 1½ פנס, שבהם הושמטו גם המודעות.

באפריל 1952 הופיעה באנגליה סדרה חדשה של קונטרסים, שהכילו דף אחד עם שלושה בולים בני פני אחד מחוברים למודעות באותו צבע כמו הבולים עצמם (כחול). ברוב הקוני-טרסים היתה זו מודעה של הדואר עצמו ("התעריף המינימלי לדבריי-דפוס בפנים המדינה — 1½ פנס"), ה-קיימת בשתי צורות שונות. נוסף ל-כך היתה גם מודעה מסחרית אחת. גם בולי המלכה אליזבת הופיעו עם שובלפירוסום מתחת לבול בן פני אחד, אבל השובל שימש רק לצרכי-פירוסום של הדואר עצמו.

אירלנד הוציאה בול בן פני אחד עם שובל-תעמולה "השג לך טלפון". ראיתי בול אחד עם חותמת-דואר מ-שנת 1933, אולם אינני יודע אם ה-בול היה מתוך קונטרס.

בלגיה הוציאה בולים עם שובלי-פרסום בצבע הבול. הבולים הללו הו-פיעו בקונטרסים, אבל הוצעו למכירה גם דפים שהוכנו בשביל קונטרסים. יש סוחריי-בולים בלגיים שניצלו אמ-

צעיית-תעמולה זה ובין היתר אפשר למצוא מודעה אחת של "סריב" לאל-בומים וקטלוגים.

דנמרק, כדוגמת בריטניה, קיבלה פירוסום להשלמת דפי-קונטרסים מספ-טמבר 1927 עד יולי 1933. הבולים המצויים במחבור למודעות הם מסדרות 1913 (1, 2 אירה), 1921 (5, 10 אי-רה), 1926 (7 אירה), 1930 (5, 10 אירה) וכן בוליהזכרון ליובל ה-60 של המלך (5, 10 אירה). יצרני-מכור-ניות אמריקאים הרבו להשתמש ב-צורת פרסומת זו. על שובלי-התע-מולה הופיעו ציורים של רדיאטורים. יש שלושה-עשר סוגים שונים, כולם מודפסים בצבע הבולים עצמם.

"אל תחמיצו!"

"מבין ההוצאות האחרונות של ישראל, מיעד אני בהחלט לרכוש את הקונטרס החדש המכיל את בולי-השבטים בן 80 פרוטה. אכן, כל ה-חומר הישראלי, כגון שבטים, קוני-טרסים וכו', רצוף ביותר. כדאי ל-מעוניינים לא לבזבז זמן ברכישת בולי ישראל כי העלויות במחירים הן מהירות ולעתים בלתי-יציבות — ובנקל אפשר לחתום את הרכבת..." ("פילטליה", יועץ להשקעות, ב"פילטליק מגזין", לונדון).

היו גם מודעות בצבעים שונים. בין היתר הופיע שובלפירוסום באדום ו-שחור של "ברלינגסקה טידנדה", ה-עתון הוהיק של קופנהגן. ב-1933, כשהממשלה הדנית נטלה לידיה את הדפסת-הבולים, הוצעה למכירה כמות של דפים שהוכנו בשביל קונטרסים, כולל דפים של סדרת-אנדרסן, שבהם היו שובלים לבנים בלתי-מודפסים בין בול לבול. פירמות פרטיות ניצלו את המקום כדי להדפיס מודעות על דעת עצמן, שהיו מדביקות על קורס-פונדציה שלהן ביחד עם הבולים. הממשלה התערבה בנוהג בלתי-רשמי זה והפסיקה את מכירת דפי-הקוני-טרסים.

איטליה הוציאה עוד בשנות העש-רים בולים עם שובלי-פרסום בלי נ-קוב בין הבול והשובל (כדי "להכ-ריח" את המשתמש בבול להדביק גם את תר-הפרסום). צבעי השובלים היו שונים מצבעי-הבולים. הם מצויים בדרגים 15, 20, 25, 30, 50 סנט ו-1 לירטה; ובול ה"אכספרס", בן 60 סנט, שהיו במחזור באיטליה ב-1922. קיי-מים 12 סוגים שונים של שובלים כאלה.

בשנת 1942 כדי לעודד את הרוחות באיטליה, הוציאה הממשלה הפאשיס-טית סדרה של ארבעה בולים, כל אחד עם סיסמה פטריוטית מודפסת על שובל מחובר לבול מימין. היו ארבעה סוגים שונים של סיסמות לכל דרג, כך שבסדר-הכל מורכבת הסדרה מ-12 בולים. לאותה מטרה הוכנו שלו-שה בולי דואר אויר, אבל לא הספיקו להוציאם למכירה.

האיטלקים והגרמנים גם יחד הש-תמשו אחרי כן בבולים אלה בבסיס בצאניה, בים-האדריאטי, ב-1943, עם הדפסירכב מיוחדים, וכן השתמשו בהם האיטלקים בבסיסי-הצוללות של-הם בחוף האוקיינוס האטלנטי, בצרפת. בשנת 1944 הורכב עליהם הדפסירכב של "הרפובליקה הסוציאליט האיטל-קית" וכן הורכב עליהם הדפס רכב "ג. נ. ר." ("המשמר הלאומי הרפובל-ליקני").

דרום אפריקה הפיקה הכנסות מהדפסת מודעות מסחריות על השו-ליים של דפים לקונטרסים. הדפים הודפסו בצוות גליונות מינאטוריים מוקפים שוליים סביב-סביב. בשוליים משמאל השתמשו לכריכה. השוליים מימין נשארו ריקים ואילו בשוליים מלמעלה ולמטה היו שלוש מודעות, כל אחת ליד בול. בשנת 1936 הורכב על דפים אלה הדפסירכב לכבוד תע-רוכת "גי'פס". מעניין, שאפשר לק-בוע את מקומו של הדף בגליון, כי

20.000 דולר בעד בול אחד

ה מחיר היקר ביותר ששולם אי פעם באר"ב בעד בול בודד הושג, במכירה הפומבית של אוסף קספרי בניו יורק, ע"י בול בן 9 קרויצר של באדן, שהודפס בטעות על ניר ירוק במקום וורוד. בעד בול זה שילם הקונה 20.000 דולר!

רבים מן האוצרות של קספרי נתפרסמו בגליון הידוע של השבועון "לייף", שהראה לרבים, בפעם הראשונה, בצבעים טבעיים, את הבולים היקרים ביותר בעולם.

הפטיבדזנים של קספרי היה "פציפיקוס", אבל לא מעטים מביין הקוראים ניחשו מי הוא בעליהם של אוצרות אלה. אלפרד קספרי המנוח נולד בניו יורק ב'1877 והחל באיסוף בעודו נער. הוא נפטר ב'7 בינואר 1955 ומכירת האוסף שלו נמסרה לחברת הרמר. הוא היה אדם קנין וצנוע ואף לעתים קרובות הסכים להתפאר באוצרותיו בפומבי.

פרט פיקנטי: פעם, ב'1924, בא קספרי לאנגליה כדי להשתתף במכירה הפומבית של אוסף היינד הנודע. הוא רכש ב'7000 ליש"ט 11 בולים של מאוריציוס וחזר מיד לאמריקה באותה ספינה שבה הגיע מניו יורק...

לפני שהגליונות נגזרו לדפים, הודר פסו בשבע שורות של שלושה דפים ואין למצוא שני דפים עם מודעות שוות. בזמן האחרון הופיעו בשולי הקונטרסים הדרום-אפריקאים הודעות מטעם הדואר בלבד, כגון: "ארוז את חבילתיך כדבעי".

גרמניה הוציאה אף היא בולים מחוברים למודעות, הן בשביל המוש"ב, הן בשביל המלחמה העולמית הראשונה, והן בגרמניה גופא. גם בבאר וואריה (1911) הופיעו שובלי פרסום. בגרמניה אפשר למצוא שובלי פרסום של סוחר-בולים, משנת 1911, משנת 1922 ומשנת 1955 (סדרת-הויס).

בצרפת, כמו באנגליה, הדפיסו פירמות מסוימות את שמותיהן על גב הבולים, כדי למנוע גניבה. לעתים אף הופיעו פרסומים בלתי-רשמיים בשולי הדפים. משנת 1923 הסכים הדואר לפרסם מודעות על שוליים של דפי קונטרסים. מודעות רבות מסוג זה הופיעו בהוצאות שונות של הדואר הצרפתי. בפרוץ אפילו יצא לאור קטלוג מוקדש למודעות אלה בלבד. שטח פרסום מסוג זה מכר הדואר הצרפתי גם על דפים של מושבות צרפת, הודו-סין, אלג'יריה ותוניסיה.

סוחר בולים גרמני, שרכש כמות גדולה של בולי האימפריה הפולנים הווליים, הרכיב עליהם הדפסירכב בלתי-רשמיים לצרכי פרסומת. בולאים רבים נוהגים — לשוא — לחפש את הדפסירכב הללו בקטלוגים.

כל שובלי הפרסום והדפסירכב הפרסום הללו מהווים חומר מעניין לאיסוף. ברובם, לא הוכנו במיוחד בשביל ה-אספנים (מה שאי-אפשר להגיד לגבי סדרות-בולים רבות...) ולא קל להשיגם: אבל, החיפוש אחריהם הוא בלי ספק, ציד מרתק ומשעשע.

(זהו הראשון בסדרת מאמרים על בולים עם שובלים.)

העודת כבוד זכו גבי קטלינה פטרוביץ' וה"ה מרקוס קובאס ומיכאל גטינגר — כולם בעד מוצגים ישראליים.

תערוכות

ב בולים ימלאו תפקיד מכובד בתערוכת החקלאית הבינלאומית, שתתקיים במדריד בימים 23 במאי עד 23 ביוני. מארגני התערוכה פנו אל אגודות הבולאים בפרד והוסכם על תצוגות של בולים שיש להם שייכות לחקלאות וגידולי-בהמות.

על מידת ההתעניינות בבולינו בארצות-הדרום-אמריקה תעיד ההשתתפות הרבה של אוספרי-ישראל בתערוכה הלאומית הארגנטינית, שנערכה לא מכבר בבואנוס-אירס.

בין היתר, זכה מר פדרו רמיס בתנ"ך בכריכה מהודרת, מתנת השגירות יש-ראל, בעד האוסף הטוב ביותר של ישראל. בפרס שני — מדליית כסף ו-אלבום מהודר, מתנת השגירות, זכה מר פדרו ברק, במדליות נחושת זכו ה"ה גואלטריו בנדיקס ויעקב קומיסרנקו, וב-

זה יכול לקרות רק באמריקה: בעתון בולאי אמריקאי מצאנו מוש"ב דעה לאספני-נושאים: אוסף מוש"ב של תמונות עירום על בולים מורכב על דפי-אלבום מצוירים... האמריקאים המציאו חידוש גם בשטח הפרטים בתערוכות-בולים. ב"פיקס" בניו יורק חולקו, מלבד אותות-ההצטיינות הרגילים מזהב, נחושת וכו', גם חמש מדליות של זהב עם יהלומים. הפדרציה הבינלאומית אינה מכירה, כמובן, בחידושים כאלה כי ה"תערוכה בניו יורק לא נערכה ב"חטותה".

★ סוף-סוף זכינו גם למלכת-יופיה על בולים... החלוצה בשטח זה היא ה"ריפובליקה הדומיניקנית, שהוציאה בולי זכרון ל"תערוכת-השלום והאחוה". ב"בולים מופיעה העלמה אנבלטה אוניקה, מלכת-היופי, בשמלת-גשף.

ממדך הספרים קטלוג - קולר

„בולידאר של ישראל“, קטלוג, בעריכת יהודה ה. קולר, 1956, בהוצאת המהבר, המחיר — 900 פרוטה.

הידוש מעניין בשטח הקטלוגים הישראליים היא חוברת זו מעין קטלוג „נורמלי“, שאינו מפרט שום סטיות כמעט, כי אם מונה רק את ההוצאות התקינות, מחולקות לבולידואר, צמד דות, דואר-אוויר, דמי-דואר ובוליי שרות. ליד כל הוצאה ניתן יום-ההופעה. הקטלוג קובע מחירים לכל-תמשומשים, משומשים, עם שובל ובלעדיו, וכן לסדרות על מעטפות.

אפשר לומר, שזהו קטלוג עממי שימושי, מפאת מחירו הזול באופן יחסי למשום שאינו מבלבל את מוחו של האספן בכל מיני שיבושים פחות-אך יותר ממוקפים.

אולם, הואיל והמהבר מכריז, כי הוא „יודה בעד כל הצעות תיקון ו-השלמה“, נרשה לעצמנו להשיא לו עצות אחדות:

(א) לקטלוג מעין זה אין ערך אלא אם כן יהיו המחירים בו ריאליים. פירוש הדבר, שצריך לנקוב מחירים ממשיים, שבהם נמכרים ונקנים הבר-לים בזמן הופעת הקטלוג. אחרת, לא יהיה הקטלוג אלא רשימה רגילה של הוצאות כפי שמפרסם אותה השרות הבולאי. רק במקרה זה יהיה הקטלוג לתועלת יום-יומית לאספן. „הערכה“ בלבד אינה אומרת לאספן ולא כלום.

(ב) פגם רגיל, שגם קטלוג זה לוקה בו, הוא חוסר-הגיפול הלשוני. גם בטקסט העברי וגם בטקסט האנגלי נפלו שיבושים סגנוניים ואפילו שגרי אות-דפוס, שמן הראוי לתקנם במהירות הבאות של הקטלוג.

בנה של שחקנית-הקולנוע הנודעת ויזאלינד ראסל הוא בולאי נלהב. הוא נראה בתמונה כשהוא טראה להוריו, בגאווה רבה, את אלבום הבולים שלו, נראה, כי אבא ואמא נהנים מהבן. עצמו יותר משהם נהנים מאוצרותיו הפילטליים.

חותמות חדשות

ציוני-אמריקה, ת"א (שבעה ימים).	2.5 — הגש הצהרתך למס-הכנסה, ירושלים, ת"א, חיפה (חודש ימים).
22.5 — רמת-יצחק.	10.5 — הכינוס ה-6 של „הפועל“, תל-אביב.
1.6 — „בנה אתנו את בית הלן קלר“ ת"א (חודש ימים).	20.5 — קונגרס מגדלי-החדרים, בית-צור.
1.6 — „מע אש“, ירושלים (חודש).	

בולי פורמוזה

כיליד פורמוזה ועשה רושם רב בלונדון. הוא המציא אפילו שפה דמיונית עם דק וק מיוחד וטען, כי זו לשונם של בני פורמוזה.

בסופו של דבר הודה, כי הוליד שולל את הציבור האנגלי.

אולם, מובטחני, שגם כיום יש עוד אנשים רבים, שאפשר לספר להם „מע-שיות“ על פורמוזה. אבל — הבולאים, לפחות, בקיאים יותר.

(טוף מעמוד 5)
בפורמוזה ובאיים הסמוכים פטורים מתשלום דמי דואר ואינם משתמשים בבולים.

ולבסוף — סיפור (אמיתי!) קצר על אי מענין זה:

ה„היסטוריה“ הראשונה של פורמוזה נכתבה בשנת 1704 ע"י זורד פלמנור. שמעולם לא הציג את כף רגלו באי. הוא היה צרפתי רברבן, שהציג עצמו

חותמת הג'טו המרוקני

— מאת ק. צנקל —

יהודי מרוקו חיים בתנאי דלות ו־
חוסר־היגיינה והלב מתפלך מכאב
למראה הילדים החיוורים המשחקים
בסימטות הגיטאות.

השם המרוקני לג'טו הוא „מלח”.
זו מלה ערבית־עברית, ששמה נובע
מן העובדה, כי בימים קדומים היו
מחסני־המלח של הערים המוסלמיות
מרוכזים ברובעי־היהודים. נוהג זה
נעלם מזמן; אולם, השם נשאר ו־
אף זכה לגושפנקה רשמית.

גיטאות, בתי־כנסת או סמלים יהודי
דיים לא הועלו עדיין על בולים
מרוקו הצרפתית או הספרדית או
באיזור טאנג'יר הבינלאומי. „מגן־
דוד” המופיע, לפעמים, על בולי
מרוקו הוא גם סמל מרוקני ובתור
שכזה הופיע על בולי מרוקו הצרפ
תית והספרדית. לעומת זאת מדג־
מות חותמות־דואר את חלקם של
היהודים בחיי מרוקו. בגיטאות של
מרקש ושל פס קיימים סניפי דואר
בשם מופיע השם „מלח” בחותמת.
לעומת זאת, אין בית־דואר ב„מלח”
של קזבלנקה.

(„זמנר־אכספרס”)

לא המרוקני־המוסלמי.
משהוכרזה מרוקו כארץ חסות
צופתית, הורשו היהודים לעזוב את
הגיטאות ולעבור לרובעים האירור
פיים. רבים ניצלו אפשרות זו והת
בוללו בתרבות הצרפתית. אולם, רור
בם נשארו יושבים בגיטאות והמי
שיכו חייהם באורח המסורתי.

בשנים האחרונות נעשו מאמצים
להקים רובעים יהודיים חדשים, בנור
יים לפי כללי ההיגיינה החדשה. רור
בע יהודי מודרני כזה ה־
Cité Israélite קיים בקזבלנקה, בעור
שבעיר מקנס נוסף לג'טו הקיים רור
בע מודרני, אך לא גדול ביותר. רוב

כרבע מיליון מתוך עשרת מיל
יוני התושבים במרוקו הם
יהודים, שאבות־אבותיהם הגיעו ל־
צפון־אפריקה בימיו־קדם. ידוע לנו
כי עדה יהודית התקיימה בקרתא
חדתא וכי במרוקו ישבו יהודים
כבר במאה השלישית לפני הספירה.
בתקופות מאוחרות יותר זרמו כפעם
בפעם אלפי יהודים ל„מגרב”; עם
הואנדרלים — במאה השנייה; מאני
דלוויה — במאה הששית והשביעית;
בגלל הרדיפות; מאיטליה, צרפת,
הולנד ופורטוגל, מאותה סיבה, במ
אה ה־14 וה־15. זרם גדול של מהג
רים יהודים הגיע למרוקו בין המאה
ה־14 והמאה ה־17 מספרד, שרדפה
את יהודיה באכזריות.

במרוקו, אמנם, לא מצאו חרות,
אבל זכו למיקלט שאפשר לחיות בו.
מאז המאה ה־13 היה עליהם לחיות
בגיטאות, בהם ישבו לבשת, בחסותו
של השולטן, מבין היהודים היה ה־
שולטן ממנה „שייכים” יהודים, כי
מושלי־הגיטאות. בתוך שכונותיהם
ניתן ליהודים חופש־הפולחן, לקיים
בתי־ספר ולנהוג על פי החוק היהודי,

EXCHANGE WITH ISRAEL WANTED

J.B. Hanna,
P.O.Box 473
Shepparton,
Victoria, AUSTRALIA
S. E. Lane,
Coopers Special School,
Itchingfield,
Horsham,
Sussex, ENGLAND
Rudolf Nusko
Post-Ober-Ravident,
Vienna, IX Rogergasse 1 B/8
AUSTRIA
Erich Sterz
Cottbus

Forster str. 67
DDR, GERMANY
Canadian Philatelic Society
Cyril Woodhead
123, Albertus Ave.,
Toronto 12, Ont.
CANADA
Rag. Felice Masulli
Via Mincio, 26
Cremona, ITALY
José Augusto Costa da Silva
Pinto — Rua Coelho da Rocha,
128-1/c, dt. Lisboa, PORTUGAL
Mrs. Luella Werkheiser,
948 N. Ninth Street,
Stroudsburg, PA., U.S.A.

Mr. Kurt Exner
Berlin N W. 21.
Emsenerstr. 48. III.
GERMANY
Mr. Ong Liang Eng,
Gg. Klentengkaliwangsa No. 5,
Djakarta, INDONESIA
Ulreich Heinze
Oranienbaum/Anhalt
D.D.R. Am Waldhaus 1
GERMANY
Kurt Meyer
Dittersdorf B K — H St.
Hauptstr. 128
Sachsen — D.D.R.
GERMANY

בהלה במונאקו

שמונת הבולים שהופיעו במונאקו ביום נשואי הנסיך ריינייה עם הי שחקנית גרייס קלי עלו 865 פרנקים צרפתיים. בתיאורים שנתקבלו משם סופר על ספרות איומה ביום הי הופעה. רבבות אנשים שהגיעו ביום הכלולות למונאקו העדיפו שלא להי מתין לילה יום בתור לפני אשנבי הדואר, כי אם רכשו את הסידרה הספקולטיבית מידי "סוחרים" שהתי ארגנו בצורה שהזכירה את ההסתערות על רחוב פינסקר 2 בת"א בשנה שעברה... חלק ניכר מן הי מהדורה נמכר מראש לארה"ב. הי הכנסה מבולייהנשוואין הסתכמה ב"חמשים מיליון פרנק בקירוב.

חמשה ברבורים

לאחר הבול המשותף של ארצות מערב אירופה, שיופיע בראשית ספטמבר החליטו גם חמש הארצות הסקנדינביות — דנמרק, נורבגיה, איסלנד, שוודיה, פינלנד — להוציא בול משותף. רק שם המדינה והערך הנקוב יהיו שונים לכל ארץ ואילו הציור — המראה חמשה ברבורים במעופם — יהיה שווה לכל חמש המדינות.

יצוא בננות

איי פיג'י הומינו סידרה של שבעה בולים חדשים. על שלושה מהם תופיע תמונת המלכה אליזבת, לפי ציורו של האיטלקי פיטרו אנגיני. בול אחד יהיה מוקדש לייצוא הבננות.

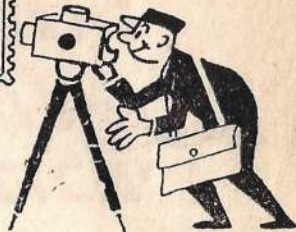
הצלחה למכירה פומבית

להצלחה רבה זכתה המכירה הפומבית האחרונה של חברת "בולים", ת"א, בהנהלת ד"ר גוטליב. והרי תוצאות מעניינות אחדות:

- **דואר צרפתי** קונסולרי, ירושלים, בלוק של 4, מוחתם — 500 ל"י
- **דואר עברי**, מעטפה גדולה — 95 ל"י
- **מזרטי**, גיבנס 18 א, הדפסירכב הפוך, בלוק של 4 — 300 ל"י
- **דואר עברי**, 3 פר, זוג אנכי, בלי ניקוב אפקי, עם "כתם לבן" — 50 ל"י

תעמולה דקפה

במספר מושבות צרפתיות באפריקה יופיעו במשך השנה בול תעמולה ל"יצוא הקפה."

מעוניין בסוואזילנד?

סידרה חדשה של בולים תופיע בסוואזילנד ב"ב בולי. הבולים הם ציוריים, בשני צבעים, והדוגמים משתרעים מחצי פני עד לירה דרום אפריקאית אחת. אם מעוניין אתה במעטפת יוסיראשון ואם יש באפשרותך להעביר את הסכום הנדרש עד ה"30 ביוני, רשום את שמך על מעטפה, ריקה, צרף את ההמחאה, ופנה אל הכתובת הבאה:

The Controller of Posts and Telegraphs, Mbabane, Swaziland, S.A.

מנצלים את ה"רוטרי"

יוון וקוסטה ריקה הגיעו אף הן למסקנה כי הוצאת בולים לכבוד יובל ה"רוטרי" הוא עסק טוב. אמנם, יוון (בול אחד) צנועה יותר ממדינת הקפה (6 בולים). אם ימשך הדבר כך, נוסה עוד עד 1960 להוצאות נוספות לכבוד היובל שחל ב"1955.

הכנונו ל"אקס-מקס"

תערוכה בינלאומית נוספת בשנה זו תתקיים במכסיקו במלאת מאה שנה לבולי מדינה זו. התערוכה נקראת בשם בעל צליל מוזר למדי: 'EX-MEX' ("אקס-מקס")... לקראת התערוכה תרפיע סידרת זכרון ב"1 באוגוסט.

קונטרסים בגימאיקה

בגימאיקה עומדים להופיע קונטרסים בולים חדשים.

צי הסוחר הישראלי

סידרת בולים ישראליים מוקדשת לצי הסוחר של ישראל נמצאת בשלב הכנה.

השבטים האחרונים

ארבעת הערכים האחרונים של סידרת השבטים יופיעו ב"5 ביוני.

"מועדים לשמחה" לחג-מולד

הסידרה מן המניין באוסטרליה תוחלף במשך השנה הקרובה. נושאי הסידרה הקבועה החדשה, שאולי תודפס בשנים שלוש צבעים, יהיו: הווי, תחבורה, פרחים וחיות. על בול "מועדים לשמחה", שיופיע בדצמבר 1957 כבר הוחלט בדואר האוסטרלי עקרונית.

סידרה בת 22 ערכים

סידרה של 22 בולים סמליים לנוף ולתעשיות של המחוזות והנפות של המדינה מופיעה במשך השנה בקרלומביה.

ד. גינזבורג

רה' מאז"ה 2, תל-אביב

קונה:

בולי ישראל משומשים, רחוצים ובלתי-רחוצים, רק בכמויות ניכרות. מוכר וגותן בחליפין: סדרות מלאות, חבילות וסדרות זולות מכל ארצות העולם, במבחר רב.

העורך והמו"ל: ש. שמואלביץ; האחראי: א. נ. שריבר; המנהל: ד"ר יעקב פריינדברגר
כתובת המערכת והמנהלה: ת.ד. 2896, תל-אביב; דפוס א. מוסס, רחוב פין 7, תל-אביב